

ZELFSTANDIG MAAR NIET ALLEEN

Zelfstandig de portefeuille samenstellen wil nog niet zeggen dat anderen daarbij geen rol spelen. Van de VEB-leden laat 60 procent zich in zijn beleggingskeuzes beïnvloeden: 56 procent hiervan door adviseurs van een bank of beleggingsinstelling, 40 procent door opvattingen en meningen van opiniemakers. Van deze groep bepaalt 55 procent niettemin zelf de uiteindelijke samenstelling. Slechtst 27 procent maakt gebruik van beleggings- of vermogensadvies. Het merendeel laat zich dus in zijn keuze beïnvloeden maar neemt zelfstandig de beslissing.

Er is een duidelijk verband met de omvang van de portefeuille. Beleggers met een grotere portefeuille laten zich eerder adviseren, ongeacht hoeveel ervaring ze zelf hebben. Beleggers met veel ervaring laten zich net zo vaak adviseren als beleggers met geen enkele ervaring. Maar wie zelfstandig de beslissing neemt, is ook volledig verantwoordelijk: 86 procent vindt dat deze verantwoordelijkheid niet gedeeld of afgeschoven kan worden.

Zouden VEB-leden eventueel willen betalen voor een advies als tegelijkertijd de risicogarantie wordt afgegeven dat de belegging in ieder geval niet onder de inleg kan dalen? Een interessante mogelijkheid, vindt 39 procent, maar 40 procent heeft geen belangstelling (21% had geen mening). Mensen met minder kennis willen eerder voor een advies betalen dan beleggers die denken over voldoende tot veel kennis te beschikken. Het zijn dus de beleggers met minder kennis die zich onzekerder voelen en eventueel voor een goed en gegarandeerd advies willen betalen.

Banken zijn verplicht om aan de hand van een vragenlijst een risicoprofiel van hun

ERVARING	
Onervaren	13%
Geen mening	30%
Ervaren	45%
Zeervaren	12%

beleggende klanten te maken: een goede zaak, vindt 61 procent. Maar volgens slechts 31 procent zijn alle vragen relevant en 41 procent meent dat alleen sommige vragen relevant zijn. Niettemin herkent nog een meerderheid van 52 procent zich in het profiel en vindt dat het past bij het risico dat zij wensen te lopen. Een iets hoger percentage (60%) is van mening dat hun adviseur of vermogensbeheerder goed op de hoogte is van hun financiële situatie en een goede inschatting weet te maken van hun risicoprofiel.

Ten slotte zou een belangrijke les uit de kredietcrisis zijn dat banken weer terug moeten naar hun kernactiviteiten en de klant weer voorop moeten stellen. Maar in de praktijk blijkt daar voorlopig nog weinig van: ruim 65 procent van de ondervraagde VEB-leden zegt recentelijk niets te hebben gemerkt van een verandering in de manier waarop hun bank hen benadert.

SLECHT BEGREPEN WAARSCHUWINGEN

Beleggers worden bij samengestelde producten, zoals beleggingsfondsen en gestructureerde producten, gewaarschuwd voor de daarmee samenhangende risico's door middel van de zogenaamde 'AFM-mannetjes'. Van de ondervraagden zegt 79 procent te weten wat deze manier van waarschuwen inhoudt en begrijpt 65 procent het verschil tussen bijvoorbeeld de kwalificaties 'groot' en 'zeer groot' risico. Maar of dat laatste meer is dan een vage notie, is zeer de vraag, want vrijwel niemand (97%) kent de onderliggende GUISE-methodiek (Gemiddelde Uitkering In Situaties van Eventualiteiten) waarmee het risico van een product bepaald wordt.

Met de 'mannetjes' waarschuwt de AFM, kort samengevat, voor het niet behalen van een bepaalde eindsom of het kwijtraken van de totale inleg. Van de ondervraagden zegt 65 procent te weten waarvoor de AFM waarschuwt. Op de vraag waarvoor dan precies, noemt daarvan liefst 92 procent de mogelijkheid de totale inleg kwijt te raken. Slechts 5 procent geeft de andere mogelijkheid, het niet behalen van een bepaalde eindsom, en volgens 3 procent waarschuwt de AFM dat het te behalen rendement mogelijk niet hoger is dan de spaarrente.

Kennelijk laten VEB-leden dus hun eigen interpretatie los op de risicometer en dat staat haaks op de door de overheid gewenste objectiviteit daarvan. Bovendien leert onderzoek door de VEB (*Effect 17, 2008*) dat het gebruik van de risicometer door productaanbieders te wensen overlaat. Zo zouden beleggingsfondsen die volledig in aandelen beleggen de risicometer 'zeer groot' moeten krijgen, maar komt het voor dat de ene partij het risico van zo'n fonds 'vrij groot' noemt en een andere 'groot'.

Kortom, de methodiek functioneert niet

PORTEFEUILLEOMVANG	
< € 50.000	21%
€ 50.000 - € 100.000	18%
€ 100.000 - € 500.000	40%
€ 500.000 of meer	21%

goed en kan zelfs averechts werken. De stelling 'Indien bij een beleggingsproduct een groot risico wordt aangegeven, betekent dit dat er een hoog rendement kan worden behaald' klopt volgens 64 procent. Dit kan betekenen dat beleggers een eigen invulling aan het begrip risico geven en een waarschuwing voor groot risico zien als een indicatie voor een mogelijk hoog rendement. Wie kiest voor een product met een lager risico verdient minder, dus wie meer wil verdienen kiest voor een hoog risico, is dan de redenering.

GESLACHT	
Man	92%
Vrouw	8%